

جمهوری اسلامی ایران
Islamic Republic of Iran

سازمان ملی استاندارد ایران

Iranian National Standardization Organization

استاندارد ملی ایران

۱۹۱۱۶

چاپ اول

۱۳۹۴

INSO

19116

1st.Edition

2015

راهنما برای نهاد تأیید صلاحیت
تأیید کننده صلاحیت نهادهای
گواهی کننده حلال

**Guidelines for The Halal Accreditation
Body Accrediting Halal Certification
Bodies**

ICS: 03.120.20

به نام خدا

آشنایی با سازمان ملی استاندارد ایران

مؤسس استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران به موجب بند یک ماده ۳ قانون اصلاح قوانین و مقررات مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران، مصوب بهمن ماه ۱۳۷۱ تنها مرجع رسمی کشور است که وظیفه تعیین، تدوین و نشر استانداردهای ملی (رسمی) ایران را به عهده دارد.

نام مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران به موجب یکصد و پنجاه و دومین جلسه شورای عالی اداری مورخ ۹۰/۶/۲۹ به سازمان ملی استاندارد ایران تغییر و طی نامه شماره ۲۰۶/۳۵۸۳۸ مورخ ۹۰/۷/۲۴ جهت اجرا ابلاغ شده است.

تدوین استاندارد در حوزه‌های مختلف در کمیسیون‌های فنی مرکب از کارشناسان سازمان، صاحب‌نظران مراکز و مؤسسات علمی، پژوهشی، تولیدی و اقتصادی آگاه و مرتبط انجام می‌شود و کوششی همگام با مصالح ملی و با توجه به شرایط تولیدی، فناوری و تجاری است که از مشارکت آگاهانه و منصفانه صاحبان حق و نفع، شامل تولیدکنندگان، مصرف‌کنندگان، صادرکنندگان و واردکنندگان، مراکز علمی و تخصصی، نهادها، سازمان‌های دولتی و غیردولتی حاصل می‌شود. پیش‌نویس استانداردهای ملی ایران برای نظرخواهی به مراجع ذی‌نفع و اعضای کمیسیون‌های فنی مربوط ارسال می‌شود و پس از دریافت نظرها و پیشنهادهای در کمیته ملی مرتبط با آن رشته طرح و در صورت تصویب به عنوان استاندارد ملی (رسمی) ایران چاپ و منتشر می‌شود.

پیش‌نویس استانداردهایی که مؤسسات و سازمان‌های علاقه‌مند و ذی‌صلاح نیز با رعایت ضوابط تعیین شده تهیه می‌کنند در کمیته ملی طرح و بررسی و در صورت تصویب، به عنوان استاندارد ملی ایران چاپ و منتشر می‌شود. بدین ترتیب، استانداردهایی ملی تلقی می‌شوند که براساس مفاد نوشته شده در استاندارد ملی ایران شماره ۵ تدوین و در کمیته ملی استاندارد مربوط که سازمان ملی استاندارد ایران تشکیل می‌دهد به تصویب رسیده باشد.

سازمان ملی استاندارد ایران از اعضای اصلی سازمان بین‌المللی استاندارد (ISO)^۱، کمیسیون بین‌المللی الکتروتکنیک (IEC)^۲ و سازمان بین‌المللی اندازه‌شناسی قانونی (OIML)^۳ است و به عنوان تنها رابط^۴ کمیسیون کدکس غذایی (CAC)^۵ در کشور فعالیت می‌کند. در تدوین استانداردهای ملی ایران ضمن توجه به شرایط کلی و نیازمندی‌های خاص کشور، از آخرین پیشرفت‌های علمی، فنی و صنعتی جهان و استانداردهای بین‌المللی بهره‌گیری می‌شود.

سازمان ملی استاندارد ایران می‌تواند با رعایت موازین پیش‌بینی شده در قانون، برای حمایت از مصرف‌کنندگان، حفظ سلامت و ایمنی فردی و عمومی، حصول اطمینان از کیفیت محصولات و ملاحظات زیست‌محیطی و اقتصادی، اجرای بعضی از استانداردهای ملی ایران را برای محصولات تولیدی داخل کشور و/یا اقلام وارداتی، با تصویب شورای عالی استاندارد، اجباری نماید. سازمان می‌تواند به منظور حفظ بازارهای بین‌المللی برای محصولات کشور، اجرای استاندارد کالاهای صادراتی و درجه‌بندی آن را اجباری نماید. همچنین برای اطمینان بخشیدن به استفاده‌کنندگان از خدمات سازمان‌ها و مؤسسات فعال در زمینه مشاوره، آموزش، بازرسی، ممیزی و صدور گواهی سیستم‌های مدیریت کیفیت و مدیریت زیست‌محیطی، آزمایشگاه‌ها و مراکز کالیبراسیون (واسنجی) و وسایل سنجش، سازمان ملی استاندارد ایران این‌گونه سازمان‌ها و مؤسسات را براساس ضوابط نظام تأیید صلاحیت ایران ارزیابی می‌کند و در صورت احراز شرایط لازم، گواهینامه تأیید صلاحیت به آنها اعطا و بر عملکرد آنها نظارت می‌کند. ترویج دستگاه بین‌المللی یکاها، کالیبراسیون (واسنجی) و وسایل سنجش، تعیین عیار فلزات گرانبها و انجام تحقیقات کاربردی برای ارتقای سطح استانداردهای ملی ایران از دیگر وظایف این سازمان است.

1- International Organization for Standardization

2 - International Electrotechnical Commission

3- International Organization of Legal Metrology (Organisation Internationale de Metrologie Legale)

4 - Contact point

5 - Codex Alimentarius Commission

فهرست اعضای کمیسیون فنی تدوین استاندارد
«راهنما برای نهاد تأیید صلاحیت - تأیید کننده صلاحیت نهادهای گواهی کننده حلال»

رئیس:

خاکی فیروز، علیرضا
(دکترای تخصصی)

سمت و / یا نمایندگی

رئیس مرکز ملی تأیید صلاحیت ایران -
سازمان ملی استاندارد ایران

دبیر:

مردی مقدم، وحید
(فوق لیسانس مدیریت)

معاون نظارت بر اجرای استاندارد - سازمان
ملی استاندارد ایران

اعضاء : (اسامی به ترتیب حروف الفبا)

ابوعلی، رحیم
(فوق لیسانس صنایع غذایی)

مدیرکل دفتر نظارت بر استاندارد صنایع
غذایی، بهداشتی، آرایشی و حلال - سازمان
ملی استاندارد ایران

ایمانی، فاطمه
(لیسانس مکانیک)

کارشناس نظارت بر اجرای استانداردهای
انرژی - سازمان ملی استاندارد ایران

بلندنظر، سیروس
(لیسانس تغذیه)

کارشناس حلال، اداره غذایی، آشامیدنی و
آرایشی بهداشتی - سازمان غذا و دارو

رضایی، کامران
(دکترای مکانیک)

مدیرعامل شرکت توف نورد ایران

رعیت، سیف ...
(فوق لیسانس مدیریت)

کارشناس گروه نظارت بر اجرای
استانداردهای حلال - سازمان ملی استاندارد
ایران

زنگنه، صباح
(دکترای میکروبیولوژی پزشکی)

عضو هیئت مدیره ایکریک و مشاور مرکز
تحقیقات و اطلاع رسانی اتاق اسلامی

فهرست اعضای کمیسیون فنی تدوین استاندارد (ادامه)

کارشناس گروه نظارت بر اجرای استانداردهای حلال - سازمان ملی استاندارد ایران	سعیدی، مریم (لیسانس مهندسی صنایع غذایی)
مدیرعامل آزمایشگاه تحقیقاتی علوم حیاتی فاروق	شجاعی علی آبادی، محمدحسین (دکترای فارماکولوژی)
کارشناس گروه نظارت بر اجرای استانداردهای حلال - سازمان ملی استاندارد ایران	صمدی، عبادا... (لیسانس مهندسی تکنولوژی صنایع غذایی)
نماینده ریاست سازمان در کمیته ملی مدیریت کیفیت	طهماسبی افشار، منیژه (لیسانس علوم تغذیه)
مدیرعامل و عضو هیئت مدیره شرکت مشاوران پیشرو کیفیت جهان	عرفانیان تقوایی، علیرضا (لیسانس مهندسی شیمی)
رئیس گروه نظارت بر اجرای استانداردهای حلال - سازمان ملی استاندارد ایران	غنوی، زهره (فوق لیسانس کشاورزی گیاهان دارویی)
کارشناس نماینده ولی فقیه در سازمان دامپزشکی کشور	فاضلی اشرفی، عبدالحسین (فوق لیسانس الهیات)
مدیر کل مرکز تحقیقات و اطلاع رسانی اتاق اسلامی	کرباسی، محمدرضا (دکترای اقتصاد)

فهرست مندرجات

صفحه		عنوان
ب		آشنایی با سازمان ملی استاندارد ایران
ج		کمیسیون فنی تدوین استاندارد
ز		پیش‌گفتار
ح		مقدمه
۱	۱	هدف و دامنه کاربرد
۱	۲	مراجع الزامی
۲	۳	اصطلاحات، تعاریف و اختصارات
۴	۴	نهاد تائید صلاحیت حلال
۶	۵	الزامات مدیریت
۶	۱-۵	کلیات
۶	۲-۵	سیستم مدیریت
۶	۳-۵	کنترل مدارک
۶	۴-۵	سوابق
۶	۵-۵	عدم انطباق ها و اقدامات اصلاحی
۶	۶-۵	اقدامات پیشگیرانه
۶	۷-۵	ممیزی‌های داخلی
۷	۸-۵	بازنگری‌های مدیریت
۷	۹-۵	شکایات
۷	۶	منابع انسانی
۷	۱-۶	کارکنان مرتبط با نهاد تائید صلاحیت حلال
۷	۲-۶	کارکنان دخیل در فرآیند تائید صلاحیت
۸	۳-۶	پایش
۸	۴-۶	سوابق کارکنان
۸	۷	فرآیند تائید صلاحیت
۸	۱-۷	معیارها و اطلاعات تائید صلاحیت
۸	۲-۷	درخواست تائید صلاحیت
۹	۳-۷	بازنگری منابع
۹	۴-۷	واگذاری ارزیابی به پیمانکار فرعی
۱۰	۵-۷	آماده سازی برای ارزیابی

فهرست مندرجات (ادامه)

صفحه	عنوان
۱۰	۶-۷ بازنگری مدارک و سوابق
۱۰	۷-۷ ارزیابی در محل
۱۱	۸-۷ تحلیل یافته‌ها و گزارش ارزیابی
۱۲	۹-۷ تصمیم‌گیری و اعطای تأیید صلاحیت
۱۳	۱۰-۷ درخواست رسیدگی مجدد
۱۳	۱۱-۷ ارزیابی مجدد و مراقبتی
۱۴	۱۲-۷ گسترش تأیید صلاحیت
۱۴	۱۳-۷ تعلیق، ابطال یا محدود ساختن دامنه شمول تأیید صلاحیت
۱۵	۱۴-۷ سوابق نهادهای گواهی‌کننده حلال
۱۶	۸ مسئولیت‌های نهاد تأیید صلاحیت حلال و نهاد گواهی‌کننده حلال
۱۶	۱-۸ تعهدات نهادهای گواهی‌کننده حلال
۱۷	۲-۸ تعهدات نهاد تأیید صلاحیت حلال
۱۷	۳-۸ ارجاع به تأیید صلاحیت و استفاده از نمادها
۱۹	پیوست الف (الزامی) شرایط احراز و شایستگی ارزیاب‌ها و کارشناسان فنی
۲۵	کتابنامه

پیش‌گفتار

استاندارد "راهنما برای نهاد تأیید صلاحیت - تأیید کننده صلاحیت نهادهای گواهی کننده حلال" پیش‌نویس آن در کمیسیون‌های مربوط توسط سازمان ملی استاندارد ایران تهیه و تدوین شده است و در یکصد و شصت و پنجمین اجلاس کمیته ملی استانداردهای مدیریت کیفیت مورخ ۱۳۹۴/۱/۲۹ مورد تصویب قرار گرفته است، اینک به استناد بند یک ماده ۳ قانون اصلاح قوانین و مقررات موسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران، مصوب بهمن ماه ۱۳۷۱، به عنوان استاندارد ملی ایران منتشر می‌شود. برای حفظ همگامی و هماهنگی با تحولات و پیشرفت‌های ملی و جهانی در زمینه صنایع، علوم و خدمات، استانداردهای ملی ایران در مواقع لزوم تجدیدنظر خواهد شد و هر پیشنهادی که برای اصلاح و تکمیل این استانداردها ارائه شود، هنگام تجدیدنظر در کمیسیون فنی مربوط مورد توجه قرار خواهد گرفت. بنابراین، باید همواره از آخرین تجدیدنظر استانداردهای ملی استفاده کرد.

منبع و ماخذی که برای تهیه این استاندارد مورد استفاده قرار گرفته به شرح زیر است:

OIC/SMIC 3: 2011, Guidelines for The Halal Accreditation Body Accrediting Halal Certification Bodies

این راهنما مقرراتی را تنظیم می‌کند که سازمان‌های ارائه‌کننده خدمات تأیید صلاحیت برای نهادهای گواهی‌کننده حلال کشورهای عضو سازمان همکاری‌های اسلامی/مؤسسه استانداردها و اندازه‌شناسی کشورهای اسلامی (OIC/SMIIC) فعالیت دارند و با کشورهای دارای روابط تجاری با این کشورها و یا هر کشوری که تقاضای گواهی حلال با این کشور را داشته باشد باید از آنها تبعیت نماید.

این راهنما با مشارکت کشورهای اسلامی OIC/SMIIC تشریح شده‌اند و بر مبنای الزامات شناخته شده بین‌المللی ISO/IEC 17011 تهیه شده در حوزه تأیید صلاحیت، قرار دارند.

در تشریح این راهنما هدف آن بوده که نظام تأیید صلاحیتی که برای اجرا در کشورهای OIC/SMIIC یا کشورهای عضو OIC تدوین می‌شود از بقیه جهان مجزا و نامرتب با رویه‌های تحت توافق شناسایی چندجانبه (MLA) انجمن‌های تأیید صلاحیت منطقه‌ای و بین‌المللی^۲ نباشد. از اینرو تلاش می‌شود تا ساختاری که در OIC/SMIIC تصویب می‌شود توسط کشورهای غیرعضو OIC در سراسر جهان به رسمیت شناخته شود.^۳

این راهنما الزامات عمومی برای نهادهای تأیید صلاحیت حلال^۴ (HAB) که نهادهای گواهی‌کننده حلال^۵ (HCB) را تأیید صلاحیت می‌کنند، مشخص می‌کند. سازوکارهای ارزیابی همترازی در سطوح منطقه‌ای و بین‌المللی در چارچوب (OIC/SMIIC) تدوین و انتخاب شده‌اند و از طریق این سازوکارها تضمین می‌شود که نهادهای تأیید صلاحیت حلال طبق این راهنما فعالیت می‌کنند. نهادهایی که در این ارزیابی پذیرفته شوند می‌توانند عضو ترتیبات شناسایی متقابل در OIC/SMIIC شوند. از طریق انجام ارزیابی‌های مجدد منظم از تداوم رعایت این راهنما با اطمینان حاصل می‌شود. اعضای ترتیبات شناسایی متقابل، فرآیند یکباره را، از طریق شناسایی، ترویج و پذیرش ارزیابی‌های انطباق نهادهای تأیید صلاحیت شده^۶ یکدیگر تسهیل می‌کنند. این بدین معنی است که یک نهاد گواهی‌کننده حلال در یک منطقه اقتصادی نیازی ندارد بیش از یکبار برای همان دامنه شمول توسط دیگر نهادهای تأیید صلاحیت حلال، تأیید صلاحیت گردد.

امکان انجام فرآیند ارزیابی همترازی تا تدوین مناسب ساختار مشروح فوق وجود ندارد. با این حال یک نهاد تأیید صلاحیت حلال که ارائه‌دهنده تأیید صلاحیت برای نهادهای گواهی‌کننده حلال است و قرار است توسط سازمان OIC/SMIIC مجاز شناخته شود باید الزامات مشخص شده در این راهنما را برآورده کند. نهاد گواهی‌کننده حلال انطباق محصولات/خدمات و تأمین‌کنندگان را مطابق با مشخصات الزامات تکمیلی مربوط به حلال ارزیابی می‌کنند.

1- The Organization of the Islamic Conference/The Standards and Metrology Institute for Islamic Countries

۲- انجمن‌های تأیید صلاحیت منطقه‌ای و بین‌المللی مانند EA، APLAC، IAF و ILAC.

۳- این پاراگراف در متن انگلیسی استاندارد در بخش پیش‌گفتار آمده ولی با توجه به الزام پیش‌گفتار بر اساس استاندارد ملی شماره ۵ این بخش در مقدمه ارائه گردیده است.

4- Halal Accreditation Bodies

5- Halal Certification Bodies

نهاد تأیید صلاحیت حلال صلاحیت نهادهای گواهی کننده حلال را ارزیابی می‌کنند. آن‌ها می‌توانند تجارت را بوسیله ترویج پذیرش جهانی نتایج ارزیابی انطباق صادر شده توسط نهادهای گواهی کننده حلال تأیید صلاحیت شده تسهیل کنند. در صورتی که آن‌ها مورد ارزیابی همترازی قرار گرفته باشند و عضو ترتیبات شناسایی متقابل بین نهادهای تأیید صلاحیت کشورهای عضو OIC باشند، موارد فوق تقویت می‌گردد.

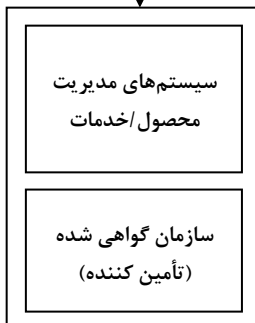
نهاد تأیید صلاحیت حلال

صلاحیت نهاد گواهی کننده حلال را ارزیابی می‌کند.

نهاد گواهی کننده حلال

نهاد گواهی کننده حلال انطباق محصولات/خدمات و تأمین کنندگان را مطابق با مشخصات الزامات و الزامات دیگر حلال را ارزیابی می‌کنند.

انطباق با استانداردها و راهنماهای حلال OIC/SMIIC را ارزیابی می‌کند.

مصرف کنندگان/مشتریان/کارفرمایان/خریداران محصولات/خدماتی را به دست می‌آورند که با مشخصات و الزامات دیگر حلال مطابقت دارد یا از تأمین کننده‌ای خرید می‌کنند که با مشخصات و الزامات خاص و حلال مطابقت دارد.

تنظیم کنندگان مقررات قانونی می‌توانند الزامات دیگر حلال را برای محصولات/خدمات و تأمین کنندگان وضع کنند.

راهنما برای نهاد تأیید صلاحیت

تأیید کننده صلاحیت نهادهای گواهی کننده حلال

۱ هدف و دامنه کاربرد

۱-۱ هدف از تدوین این استاندارد تعیین روش‌های اجرایی و راهنمای کلی برای نهادهای تأیید صلاحیت حلال است که به ارزیابی و تأیید صلاحیت نهادهای گواهی کننده حلال می‌پردازند. این استاندارد هم‌چنین به عنوان مدرک حاوی الزامات در فرآیند ارزیابی هم‌ترازی مربوط به ترتیبات شناسایی متقابل بین نهادهای تأیید صلاحیت حلال در کشورهای عضو سازمان همکاری‌های اسلامی OIC^۱ مناسب است.

۱-۲ در این استاندارد نهادهای گواهی کننده حلال، سازمان‌هایی هستند که خدمات ارزیابی انطباق زیر را ارائه می‌کنند: محصول، خدمت و/یا گواهی کردن سیستم مدیریت که برطبق استاندارد OIC/SMIIC در خصوص حلال تأیید صلاحیت می‌گردند.

۱-۳ خدمات تأیید صلاحیت برای سیستم گواهی کننده حلال باید شامل مدارک کاری ضروری برای ارزیابی توسط نهاد گواهی کننده مانند استانداردها/راهنما، گزارش‌های ارزیابی، طرح‌های بازرسی، چک لیست‌ها^۲ و گزارش‌های آزمون باشد.

۲ مراجع الزامی

۱-۲ مدارک ارجاع شده در زیر برای کاربرد این استاندارد الزامی می‌باشند. برای مراجع دارای تاریخ انتشار فقط ویرایش ذکر شده موردنظر است. برای مراجع بدون تاریخ، آخرین چاپ مدرک ارجاع داده شده (شامل هرگونه اصلاحات آن) کاربرد دارد.

استفاده از مراجع زیر برای این استاندارد الزامی است:

- ISO 9000^۳, Quality management systems - Fundamentals and vocabulary,
- OIC/SMIIC 1: 2011, General guidelines on halal food,
- OIC/SMIIC 2: 2011, Guidelines for bodies providing halal certification,
- ISO/IEC 17000^۴, Conformity assessment - Vocabulary and general principles,
- ISO/IEC 17011^۵, Conformity assessment - General requirements for accreditation bodies accrediting conformity assessment bodies.

1- The Organization of the Islamic Conference

2- Check lists

۳- استاندارد ملی ایران به شماره ۹۰۰۰: سال ۱۳۸۷ بر مبنای استاندارد بین‌المللی ISO 9000 موجود است.

۴- استاندارد ملی ایران به شماره ۱۷۰۰۰: سال ۱۳۸۷ بر مبنای استاندارد بین‌المللی ISO/IEC 17000 موجود است.

۵- استاندارد ملی ایران به شماره ۱۷۰۱۱: سال ۱۳۹۲ بر مبنای استاندارد بین‌المللی ISO/IEC 17011 موجود است.

۳ اصطلاحات، تعاریف و اختصارات

۱-۳

کلیات

در این استاندارد علاوه بر اصطلاحات و تعاریف مندرج در استانداردهای ISO/IEC 17000 و ISO/IEC 17011 اصطلاحات زیر نیز به کار می‌رود. هرگاه اصطلاحات و تعاریف نه در این استاندارد و نه در استانداردهای ISO/IEC 17000 و ISO/IEC 17011 ذکر نشده باشد، اصطلاحات و تعاریف استاندارد ISO 9000 مورد استفاده قرار می‌گیرد.

۲-۳

سر ارزیاب^۱

ارزیابی که مسئولیت کلی فعالیت‌های ارزیابی تأیید صلاحیت مشخص شده را به عهده داشته و تیم ارزیابی به او واگذار و تحت نظر وی فعالیت می‌نمایند.

یادآوری - سر ارزیاب به عنوان رهبر تیمی متشکل از ارزیابان، ارزیابان فنی، کارشناسان فنی و/یا مسئول پرونده عمل می‌کند.

۳-۳

ارزیاب^۲

شخصی که توسط نهاد تأیید صلاحیت حلال برای انجام ارزیابی نهاد گواهی کننده حلال به تنهایی یا به عنوان عضوی از تیم ارزیابی تعیین می‌شود.

۴-۳

ارزیاب فنی^۳

یک ارزیاب که کار ارزیابی صلاحیت فنی نهاد گواهی کننده حلال را برای زمینه‌های خاص دامنه شمول تأیید صلاحیت مورد نظر انجام می‌دهد.

۵-۳

مسئول پرونده^۴

فردی از نهاد تأیید صلاحیت حلال که در مورد خط مشی‌ها، روش‌های اجرایی و مقررات نهادهای تأیید صلاحیت حلال به تیم ارزیابی و کارفرمای نهاد گواهی کننده حلال مشورت می‌دهد.

-
- 1- Lead assessor
  - 2- Assessor
  - 3- Technical assessor
  - 4- Case officer

۶-۳

کارشناس فنی^۱

شخصی که توسط نهاد تأیید صلاحیت حلال جهت ارائه دانش یا تخصص کارشناسی در خصوص دامنه شمول تأیید صلاحیت مورد ارزیابی، تعیین گردیده است.

۷-۳

تأیید صلاحیت^۲

تأیید انطباق توسط شخص ثالث در ارتباط با یک نهاد ارزیابی انطباق که حاکی از اثبات رسمی صلاحیت آن نهاد برای انجام وظایف مشخص ارزیابی انطباق مانند صدور گواهی حلال می‌باشد.

۸-۳

تأیید صلاحیت محصول/خدمت/سیستم‌های مدیریت حلال^۳

تأیید صلاحیت توسط نهاد تأیید صلاحیت حلال عضو OIC/SMIIC (شخص ثالث) یا نهاد تأیید صلاحیت حلال کشور عضو OIC مبنی بر این که نهاد ارزیابی انطباق محصول/خدمت حلال الزامات مشخص شده را برآورده می‌کند و صلاحیت انجام فعالیت‌های مرتبط به گواهی کردن حلال را دارد.

۹-۳

نهاد تأیید صلاحیت حلال^۴

نهاد تأیید صلاحیت حلال عضو OIC/SMIIC است که تأیید صلاحیت مربوط به نهادهای گواهی‌کننده دخیل در گواهی کردن محصول/خدمات حلال را انجام می‌دهد.

۱۰-۳

تصمیم در مورد تأیید صلاحیت

تصمیمات اتخاذ شده در خصوص تأیید صلاحیت اولیه نهادهای گواهی‌کننده محصول/خدمت حلال که برای تأیید صلاحیت، حفظ، تعلیق^۵، ابطال^۶، فسخ^۷، تغییرات دامنه شمول یا تجدید تأیید صلاحیت^۸ (تأیید صلاحیت مجدد) درخواست می‌دهند.

-
- 1- Technical expert
  - 2- Accreditation
  - 3- Accreditation of halal product/service/management systems
  - 4- Halal accreditation body
  - 5- Suspension
  - 6- Withdrawal
  - 7- Cancellation
  - 8- Scope changes or renewal

۱۱-۳

علامت نهاد تأیید صلاحیت حلال^۱

نشان تأیید شده توسط OIC/SMIC که نهاد تأیید صلاحیت حلال برای شناساندن خود به کار می‌برد.

۱۲-۳

نماد تأیید صلاحیت حلال^۲

نماد صادر شده توسط نهاد تأیید صلاحیت حلال که نهادهای گواهی‌کننده حلال تأیید صلاحیت شده برای نشان دادن وضعیت تأیید صلاحیت خود به کار می‌برند.

۱۳-۳

گواهی نامه تأیید صلاحیت حلال^۳

مدرک رسمی یا مجموعه‌ای از مدارک که بیانگر اعطاء تأیید صلاحیت نهادهای گواهی‌کننده حلال، در دامنه شمول معین می‌باشد.

۱۴-۳

اختصارات

IAF^۴ - مجمع بین‌المللی تأیید صلاحیت

ILAC^۵ - سازمان همکاری بین‌المللی تأیید صلاحیت آزمایشگاهی

EA^۶ - موسسه تأیید صلاحیت اروپا

APLAC^۷ - سازمان همکاری تأیید صلاحیت آزمایشگاهی آسیا - اقیانوسیه

HCB - نهاد گواهی‌کننده حلال

HAB - نهاد تأیید صلاحیت حلال

۴ نهاد تأیید صلاحیت حلال

۱-۴ انسجام و مسئولیت اسلامی^۸

نهاد تأیید صلاحیت حلال باید مسئولیت انطباق با تمامی الزامات اسلامی را به عهده داشته باشد.

۲-۴ مسئولیت قانونی

نهاد تأیید صلاحیت حلال باید دارای موجودیت حقوقی^۹ ثبت شده توسط کشورهای عضو OIC باشد.

1- Mark of the halal accreditation body

2- Halal accreditation symbol

3- Halal accreditation certificate

4- International Accreditation Forum

5- International Laboratory Accreditation Cooperation

6- European Cooperation for Accreditation

7- Asia Pacific Laboratory Accreditation Cooperation

8- Islamic responsibility and integrity

9- Legal entity

یادآوری- نهادهای تأیید صلاحیت حلال دولتی بر مبنای وضعیت دولتی خود به عنوان موجودیت حقوقی تلقی می‌شوند. اگر نهاد تأیید صلاحیت حلال دولتی بخشی از موجودیت دولتی بزرگتر باشد، دولت مسئول مشخص کردن نهاد تأیید صلاحیت حلال بوده به طریقی که هیچگونه تعارض منافی با نهادهای تأیید صلاحیت حلال دولتی پیش نیاید. این نهاد تأیید صلاحیت حلال در این استاندارد به عنوان موجودیت حقوقی ثبت شده، تلقی می‌شود.

۳-۴ ساختار

۱-۳-۴ تمام الزامات بیان شده در بندهای ۱-۲-۴ تا ۴-۲-۴ و ۷-۲-۴ تا ۸-۲-۴ استاندارد ISO/IEC 17011:2004^۱ و الزامات زیر کاربرد دارند.

۲-۳-۴ نهاد تأیید صلاحیت حلال باید مدیریت رده بالا را که اختیار کامل و مسئولیت برای هر یک از موارد زیر را داشته باشد، مشخص کند:

الف- تدوین خط مشی‌های مرتبط با فعالیت نهاد تأیید صلاحیت حلال؛

ب- نظارت بر اجرای خط مشی‌ها و روش‌های اجرایی؛

پ- نظارت بر امور مالی نهاد تأیید صلاحیت حلال؛

ت- تصمیمات در مورد تأیید صلاحیت؛

ث- ترتیبات قراردادی؛

ج- مطابقت با مقررات OIC/SMIIC در ارتباط با الزامات حلال و/یا الزامات گواهی حلال؛

چ- تفویض اختیار به کمیته‌ها یا افراد، آنگونه که لازم است، تا اینکه فعالیت‌های معین را از جانب مدیریت رده بالا برعهده گیرد.

۳-۳-۴ نهاد تأیید صلاحیت حلال باید به تخصص کارشناسی لازم از جمله در قوانین اسلامی و الزامات حلال برای راهنمایی نهاد تأیید صلاحیت حلال در موضوعاتی که مستقیماً با تأیید صلاحیت گواهی حلال مربوط می‌شود دسترسی داشته باشد.

یادآوری- دسترسی به تخصص کارشناسی می‌تواند از طریق یک یا تعداد بیشتری از کمیته‌های مشورتی (یا برای موارد خاص یا دائمی) که هر کدام مسئول در حوزه فعالیت خود می‌باشند، بدست آید.

۴-۴ بی طرفی^۲

تمامی الزامات بیان شده در بند ۳-۴ استاندارد ISO/IEC 17011:2004 کاربرد دارند.

۵-۴ محرمانگی^۳

تمامی الزامات بیان شده در بند ۴-۴ استاندارد ISO/IEC 17011:2004 کاربرد دارند.

۶-۴ مسئولیت مدنی و تامین مالی^۴

تمامی الزامات بیان شده در بند ۵-۴ استاندارد ISO/IEC 17011:2004 کاربرد دارند.

۱- استاندارد ایران - ایزو - آی ای سی ۱۷۰۱۱: ۱۳۹۲ بر مبنای استاندارد ISO/IEC 17011:2004 تدوین شده است.

2- Impartiality
3- Confidentiality
4- Liability and financing

۷-۴ فعالیت تائید صلاحیت^۱

تمامی الزامات بیان شده در بند ۴-۶ استاندارد ISO/IEC 17011:2004 و بندهای زیر کاربرد دارند.

۱-۷-۴ ساختار و فعالیت نهاد تائید صلاحیت حلال باید به گونه‌ای باشد که در مورد انسجام و مسئولیت اسلامی آن اطمینان لازم را بدهد. نهاد تائید صلاحیت حلال باید به گونه‌ای سازماندهی و فعالیت نماید تا مسلمانانی که قرار است غذا یا محصولات و خدمات غیرحلال دریافت کنند را محافظت کند.

۲-۷-۴ برای حفظ انسجام و اعتبار اسلامی، نهاد تائید صلاحیت حلال باید ساختاری مدون و استقرار یافته مبتنی بر ارزش اسلامی داشته باشد تا از طریق فعالیت‌های خود امکان اجرای اثربخش ارزش‌های اسلامی به نفع تمامی مسلمانان در سراسر جهان را فراهم نماید.

۳-۷-۴ نهاد تائید صلاحیت حلال باید اطمینان یابد که فعالیت‌های نهادهای مرتبط آن اعتبار و انسجام اسلامی به ویژه در مورد فعالیت‌های مالی آن را به خطر نمی‌اندازد.

۵ الزامات مدیریت

۱-۵ کلیات

تمامی الزامات بیان شده در بند ۱-۵ استاندارد ISO/IEC 17011:2004 کاربرد دارند.

۲-۵ سیستم مدیریت

تمامی الزامات بیان شده در بند ۲-۵ استاندارد ISO/IEC 17011:2004 کاربرد دارند.

۳-۵ کنترل مدارک

تمامی الزامات بیان شده در بند ۳-۵ استاندارد ISO/IEC 17011:2004 کاربرد دارند.

۴-۵ سوابق

تمامی الزامات بیان شده در بند ۴-۵ استاندارد ISO/IEC 17011:2004 کاربرد دارند.

۵-۵ عدم انطباق‌ها و اقدامات اصلاحی

تمامی الزامات بیان شده در بند ۵-۵ استاندارد ISO/IEC 17011:2004 کاربرد دارند.

۶-۵ اقدامات پیشگیرانه

تمامی الزامات بیان شده در بند ۶-۵ استاندارد ISO/IEC 17011:2004 کاربرد دارند.

۷-۵ ممیزی‌های داخلی

تمامی الزامات بیان شده در بند ۷-۵ استاندارد ISO/IEC 17011:2004 کاربرد دارند.

۸-۵ بازنگری‌های مدیریت

تمامی الزامات بیان شده در بند ۸-۵ استاندارد ISO/IEC 17011:2004 کاربرد دارند.

۹-۵ شکایات

تمامی الزامات بیان شده در بند ۹-۵ استاندارد ISO/IEC 17011:2004 کاربرد دارند.

۶ منابع انسانی

۱-۶ کارکنان مرتبط با نهاد تأیید صلاحیت حلال

۱-۱-۶ تمامی الزامات بیان شده در بندهای ۲-۱-۶ و ۳-۱-۶ استاندارد ISO/IEC 17011:2004 و بندهای زیر کاربرد دارند.

۲-۱-۶ اقدامات کارکنان نهاد تأیید صلاحیت حلال باید با احترام کامل به ارزش‌های اسلامی باشد.

۳-۱-۶ نهاد تأیید صلاحیت حلال باید به تعداد کافی از کارکنان واجد صلاحیت مسلمان (درون سازمانی، برون سازمانی، موقتی، یا دائمی، تمام وقت یا پاره‌وقت) دارای تحصیلات، آموزش، دانش فنی، مهارت‌ها و تجربه لازم به منظور انجام نوع، گستره و حجم کاری که انجام می‌شود، داشته باشد.

۴-۱-۶ نهاد تأیید صلاحیت حلال باید به تعداد کافی ارزیاب‌ها شامل سرارزیاب‌ها، ارزیابان فنی، و کارشناسان امور فنی و اسلامی به منظور تحت پوشش داشتن کلیه فعالیت‌های خود از جمله الزامات حلال، دسترسی داشته باشد.

۵-۱-۶ نهاد تأیید صلاحیت حلال باید کلیه کارکنان را ملزم کند که به‌طور رسمی از طریق امضاء یا معادل آن خود را متعهد به مطابقت داشتن با قوانین تعیین شده توسط نهاد تأیید صلاحیت حلال نماید. این تعهد باید جنبه‌هایی مربوط به محرمانگی، وفاداری به قوانین اسلامی در مورد الزامات گواهی کردن حلال و استقلال از منافع تجاری و سایر منافع، و هرگونه وابستگی فعلی یا قبلی با نهادهای گواهی کننده حلال مورد ارزیابی را مشخص کند.

۶-۱-۶ نهاد تأیید صلاحیت حلال باید اطمینان دهد که تمامی کارکنان دخیل در ارزیابی‌های نهادهای گواهی حلال و فعالیت‌های تأیید صلاحیت حلال از افراد مسلمان و دارای شایستگی فنی باشند و از نظر اخلاقی به ارزش‌های اسلامی تعهد دارند.

۲-۶ کارکنان دخیل در فرآیند تأیید صلاحیت

۱-۲-۶ تمامی الزامات ارائه شده در بند ۲-۶ استاندارد ISO/IEC 17011:2004 و پیوست الف، و الزامات زیر کاربرد دارند.

۲-۲-۶ معیارها برای اعضای تیم ارزیابی باید شامل آموزش مدارک مرتبط با OIC/SMIIC برای تأیید صلاحیت حلال و سیستم مدیریت کیفیت باشد. کارکنانی که برای مشارکت در تأیید صلاحیت نهادهای

گواهی غذای حلال منصوب شده‌اند باید دارای تجربه کافی در سیستم ایمنی مواد غذایی و/یا الزامات نهادهای ارائه دهنده ارزیابی و گواهی کننده سیستم‌های مدیریت ایمنی مواد غذایی باشند.

۳-۶ پایش

تمامی الزامات بیان شده در بند ۳-۶ استاندارد ISO/IEC 17011:2004 کاربرد دارند.

۴-۶ سوابق کارکنان

۱-۴-۶ تمامی الزامات بیان شده در بند ۴-۶ استاندارد ISO/IEC 17011:2004 کاربرد دارند.

۲-۴-۶ نهاد تأیید صلاحیت باید سوابق روزآمد از ارزیابان و کارشناسان را، شامل آموزش راهنماهای عمومی OIC/SMIIC در مورد مواد غذایی حلال و قوانین اسلامی نگهداری کند.

۷ فرآیند تأیید صلاحیت

۱-۷ معیارها و اطلاعات تأیید صلاحیت

۱-۱-۷ معیارهای عمومی تأیید صلاحیت نهادهای گواهی کننده حلال باید آنهایی باشد که در مدارک حاوی الزامات مربوطه از قبیل استانداردهای و راهنمای OIC/SMIIC برای فعالیتهای نهادهای گواهی حلال تعیین شده است.

۲-۱-۷ تمامی الزامات بیان شده در بند ۲-۱-۷ استاندارد ISO/IEC 17011:2004 کاربرد دارند.

۲-۷ درخواست تأیید صلاحیت

۱-۲-۷ نهاد تأیید صلاحیت حلال باید الزام نماید که نماینده‌ای دارای اختیار از سوی نهاد گواهی حلال درخواست رسمی که شامل موارد زیر است را ارائه دهد:

الف- مشخصه عمومی نهاد گواهی کننده حلال شامل موجودیت سازمانی، نام، نشانی‌ها، وضعیت حقوقی و منابع انسانی و فنی؛

ب- اطلاعات عمومی در ارتباط با نهاد گواهی کننده حلال مانند فعالیتهای آن، ارتباط آن با سازمان بزرگتر در صورت وجود، و نشانی مکان‌های فیزیکی که قرار است تحت پوشش دامنه شمول تأیید صلاحیت باشد؛

پ- دامنه شمول تأیید صلاحیت که به‌طور واضح و تعیین و درخواست شده است؛

ت- موافقت نامه‌ای به منظور برآورده کردن الزامات تأیید صلاحیت و سایر تعهدات نهاد گواهی کننده حلال به صورتی که در بند ۸-۱ توصیف شده است؛

ث- قوانین یا شرایط و ضوابط منتشر شده نهاد گواهی کننده حلال که طرح اجرائی شده گواهی کردن را کنترل می‌کند؛

ج- اطلاعاتی که توصیفی از خدمات گواهی کردن، روش‌ها یا روش‌های اجرایی که تأیید صلاحیت در پی آن است از جمله حدود توانمندی در صورت کاربرد؛

چ- نظامنامه کیفیت و مدارک و سوابق مرتبط؛

ح- شواهدی از توانایی آن برای تحقق الزامات راهنمای OIC/SMIIC برای نهادهایی که گواهی حلال و/یا دیگر استانداردهای تائید صلاحیت را ارائه می کنند؛

خ- تاریخ ممیزی داخلی و جلسه بازنگری مدیریت.

۷-۲-۲ نهاد تائید صلاحیت حلال باید کفایت اطلاعات ارائه شده توسط نهاد گواهی کننده حلال و پذیرش درخواست آن را مورد بررسی قرار دهد.

۷-۲-۳ الزامات اساسی پذیرش درخواست به قرار زیر می باشد:

الف- متقاضی باید از یک نهاد تأسیس شده با امکان شناسایی قانونی باشد؛

ب- مطابقت وضعیت و فعالیت نهاد گواهی کننده حلال درخواست کننده با خط مشی ها و اصول شناخته شده ملی و بین المللی؛

پ- توانایی نهاد متقاضی گواهی کننده حلال برای برآورده کردن الزامات تائید صلاحیت (از جمله کارفرمایان گواهی شده)؛

ت- اظهارنامه که به وسیله نماینده مجاز نهاد گواهی کننده حلال امضاء شده باشد؛

ث- اطلاعاتی در مورد دفاتر منطقه ای/شعب، در صورت وجود.

۷-۲-۴ تقاضای نهاد گواهی کننده حلال باید با پرداخت حق الزحمه مشخص شده پذیرفته شود و متعاقباً باید ثبت شود.

۷-۳ بازنگری منابع

۷-۳-۱ نهاد تائید صلاحیت حلال باید توانایی خود را برای انجام ارزیابی نهاد متقاضی گواهی کننده حلال، براساس خط مشی خود، توانایی و صلاحیت خود و در دسترس داشتن ارزیابان و کارشناسان مناسب (از جمله کارشناس امور اسلامی) بازنگری کند.

۷-۳-۲ این بازنگری نیز باید شامل توانایی نهاد تائید صلاحیت حلال برای انجام به موقع ارزیابی اولیه را شامل گردد. در این چارچوب نهاد تائید صلاحیت حلال باید نیازهای مربوط به تخصص کارشناسی، فنی و اسلامی خود را طبق انواع محصولات/خدمات حلال گواهی شده توسط نهاد گواهی کننده حلال متقاضی تائید صلاحیت بررسی کند.

۷-۴ واگذاری ارزیابی به پیمانکار فرعی

۷-۴-۱ تمامی الزامات بیان شده در بند ۷-۴ استاندارد ISO/IEC 17011:2004 و بندهای زیر کاربرد دارند.

۷-۴-۲ نهاد تائید صلاحیت حلال باید اطمینان یابد، نهادی که خدمات برون سپاری شده را فراهم می کند با نهاد تائید صلاحیت حلال قراردادی را امضاء نموده و کارکنان مسلمان را برای ارزیابی ها منصوب می کند و با سایر قوانین اسلامی در خصوص موضوعات حلال مندرج در این راهنما مطابقت دارد.

۷-۴-۳ نهاد تائید صلاحیت حلال نباید فعالیتها را به نهادهای تائید صلاحیت حلال از کشورهایی غیر از کشورهای عضو OIC برون سپاری کند.

۷-۵ آماده سازی برای ارزیابی

۷-۵-۱ تمامی الزامات داده شده در بند ۷-۵ استاندارد ISO/IEC 17011:2004 و الزامات زیر کاربرد دارند.

۷-۵-۲ نهاد تائید صلاحیت حلال باید اطمینان یابد که اعضای تیم دارای دانش و تجربه کافی در حوزه نهاد گواهی کننده حلال که باید تائید صلاحیت شود را دارند به ویژه موارد زیر:

الف- استانداردهای مرتبط حلال OIC/SMIIC و/یا الزامات راهنماهای OIC/SMIIC،

ب- قوانین اسلامی مرتبط با محصولات/خدمات/سیستم‌های مدیریت گواهی شده توسط نهاد گواهی کننده حلال مورد تائید صلاحیت.

۷-۵-۳ تا زمانی که نهاد گواهی کننده حلال نتواند به ارزیابان نهاد تائید صلاحیت حلال امکان ارزیابی مدیریت تمام اجزای سیستم تائید صلاحیت شامل ارزیابی ممیزی که گواهی کردن ممیزیها را انجام می‌دهند، را بدهد، مطابقت ارزیابی فرآیند تائید صلاحیت نباید صورت بگیرد.

۷-۶ بازنگری مدارک و سوابق

۷-۶-۱ تیم ارزیابی باید کلیه مدارک و سوابق مربوط را که توسط نهاد گواهی کننده حلال ارائه شده است (آن گونه که در بند ۷-۲-۱ توصیف شده است) به منظور ارزیابی انطباق سیستم آن نهاد با راهنماهای OIC/SMIIC که مدون شده است، از لحاظ انطباق با استاندارد (استانداردهای) مربوطه و سایر الزامات تائید صلاحیت بازنگری کند.

۷-۶-۲ نهاد تائید صلاحیت حلال می‌تواند براساس عدم انطباق‌های یافته شده در حین بازنگری مدارک و سوابق ارزیابی، در مورد انجام ندادن ارزیابی در محل تصمیم‌گیری نماید. در این قبیل موارد عدم انطباقها باید به صورت کتبی به نهاد گواهی کننده حلال گزارش شود.

۷-۷ ارزیابی در محل

۷-۷-۱ تیم ارزیابی باید ارزیابی در محل را با یک جلسه افتتاحیه آغاز کند که در آن مقصود از ارزیابی و معیارهای تائید صلاحیت و برنامه زمان‌بندی ارزیابی و همچنین دامنه شمول ارزیابی به‌طور واضح تشریح شود.

۷-۷-۲ تیم ارزیابی باید ارزیابی خدمات ارزیابی انطباق ارائه شده توسط نهاد گواهی کننده حلال را در محل‌های نهاد گواهی کننده حلال که در آنها یک یا تعداد بیشتری فعالیت کلیدی در این مکان کاری صورت می‌گیرد، انجام دهد و در صورت مرتبط بودن، باید به منظور جمع‌آوری شواهد عینی در مورد اینکه در دامنه شمول مربوطه نهاد گواهی کننده حلال بوده و با راهنماهای و استاندارد (استانداردهای) مربوطه و سایر الزامات تائید صلاحیت انطباق دارد، در دیگر مکان‌های منتخبی که نهاد گواهی کننده حلال فعالیت می‌کند شاهد بر فعالیتها باشد.

۷-۷-۳ تیم ارزیابی باید شاهد بر عملکرد تعدادی معرف از کارکنان دخیل در فرآیند گواهی نهاد گواهی کننده حلال به منظور حصول اطمینان از صلاحیت نهاد گواهی کننده حلال در تمامی دامنه شمول تأیید صلاحیت باشد. برای انتخاب فعالیت‌های گواهی کردن در دامنه‌های شمول خاص از جدول الف-۱ در راهنماهای OIC/SMIIC برای نهادهای ارائه‌دهنده گواهی حلال استفاده می‌شود. طبق این جدول طبقه‌های مبتنی بر تولید در اولویت مشاهده قرار دارند.

۷-۷-۴ توصیه می‌شود ترتیبات مشاهده ممیزهای نهاد گواهی کننده حلال در مرحله اقدام از قبل توسط نهاد تأیید صلاحیت حلال، نهاد گواهی کننده حلال و سر ارزیاب طی تنظیم برنامه ارزیابی طرح‌ریزی شود. در مورد هر مشاهده ممیزی ترتیبات زیر لازم است:

الف- نهاد گواهی کننده حلال در جستجوی موافقتی از پیش با کارفرمای موردنظر باشد و باید علت حضور ارزیاب‌های نهاد تأیید صلاحیت حلال را به عنوان مشاهده‌کنندگان در ممیزی توضیح دهد و اطمینان دهد که حضور تیم هیچ تأثیری در نتیجه ممیزی توسط نهاد گواهی کننده حلال ندارد،
ب- هنگامی که رضایت کارفرما جلب شود، نهاد گواهی کننده حلال باید این امر را همراه با فهرستی از اطلاعات ضروری الزام شده توسط تیم ارزیابی نهاد تأیید صلاحیت حلال ابلاغ نماید،
پ- نهاد تأیید صلاحیت حلال باید متقاضی و/یا نهادهای گواهی شده حلال را الزام کند تا ترتیباتی با قابلیت اجرائی قانونی داشته باشد مثلاً قرارداد گواهی کردن با سازمان‌ها را حسب درخواست، برای دسترسی به تیم‌های ارزیابی نهاد تأیید صلاحیت حلال ارائه نماید تا انجام ممیزی تیم ممیز نهاد گواهی کننده حلال در محل سازمان را مشاهده کنند.

۷-۸ تحلیل یافته‌ها و گزارش ارزیابی

۷-۸-۱ تمامی الزامات ارائه شده در بند ۷-۸-۱ تا ۷-۸-۵ استاندارد ISO/IEC 17011:2004 و الزامات زیر کاربرد دارند.

۷-۸-۲ اطلاعات ارائه شده به تصمیم‌گیر (تصمیم‌گیرندگان) در مورد تأیید صلاحیت حداقل باید شامل موارد زیر باشد:

الف- شناسایی منحصر به فرد نهاد گواهی کننده حلال؛

ب- تاریخ (تاریخ‌های) ارزیابی در محل؛

پ- طرح ارزیابی شامل ممیزی‌های مشاهده شده؛

ت- پیشنهاد ارزیابی تأیید شده توسط نهاد گواهی کننده حلال؛

ث- قرارداد ارزیابی امضاء شده توسط نماینده مجاز نهاد گواهی کننده حلال؛

ج- نام (نام‌های) ارزیاب (ارزیابان) و/یا کارشناسان و/یا کارشناسان امور اسلامی دخیل در ارزیابی؛

چ- شناسایی منحصر به فرد کلیه مکان‌های کاری ارزیابی شده؛

ح- دامنه شمول تأیید صلاحیت پیشنهاد شده که ارزیابی شده است؛

خ- گزارش ارزیابی؛

د- بیانیه‌ای در مورد کیفیت سازمان و روش‌های اجرایی درون سازمانی مورد پذیرش قرار گرفته توسط نهاد گواهی کننده حلال برای حصول اطمینان به صلاحیت آن همانگونه که از طریق برآورده کردن الزامات تأیید صلاحیت معین شده است؛

ذ- اطلاعاتی در مورد برطرف کردن کلیه عدم انطباق‌ها و شواهد عینی اقدامات اصلاحی برای رفع تمام عدم انطباق‌ها؛

ر- هرگونه اطلاعات بیشتری که ممکن است در تعیین برآورده کردن الزامات و صلاحیت نهاد گواهی کننده حلال کمک کند؛

ز- برحسب اقتضا، توصیه در مورد اعطا^۱، محدود ساختن^۲ یا گسترش^۳ تأیید صلاحیت در دامنه شمول پیشنهادی (این امر ممکن است شامل تعلیق یا ابطال طبق روش‌های اجرایی نهاد تأیید صلاحیت حلال در صورت نیاز باشد)؛

ژ- پرونده کارفرمای نهاد گواهی کننده حلال تهیه شده توسط کارکنان تعیین شده نهاد تأیید صلاحیت حلال (این پرونده ممکن است شامل تمامی مدارک و سوابق مرتبطی باشد که در بالا ذکر شده است).

۷-۹ تصمیم‌گیری و اعطای تأیید صلاحیت

۷-۹-۱ نهاد تأیید صلاحیت حلال باید شخص، گروهی از اشخاص یا کمیته‌ای را برای تصمیم‌گیری و اعطای صلاحیت منصوب کند که دارای صلاحیت بوده و مستقل از تیم ارزیابی نهاد گواهی کننده حلال عمل نمایند. اگر نهاد تأیید صلاحیت حلال گروهی از اشخاص یا کمیته‌ای را برای تصمیم‌گیری منصوب کند تمامی تصمیمات باید با اجماع و نه با اکثریت آرا اتخاذ شوند.

۷-۹-۲ نهاد تأیید صلاحیت حلال باید قبل از تصمیم‌گیری مطمئن شود که اطلاعات ارائه شده در بند ۷-۸-۲ برای تصمیم‌گیری در مورد برآورده شدن الزامات تأیید صلاحیت کفایت دارد.

۷-۹-۳ نهاد تأیید صلاحیت حلال باید بدون تأخیر نابجا در مورد اعطا یا گسترش تأیید صلاحیت براساس ارزیابی کلیه اطلاعات دریافت شده در بند ۷-۸-۲ و سایر اطلاعات مربوطه تصمیم‌گیری کند.

۷-۹-۴ هرگاه که نهاد تأیید صلاحیت حلال از نتایج ارزیابی که قبلاً توسط نهاد تأیید صلاحیت حلال دیگر انجام شده است، استفاده می‌کند، باید اطمینان داشته باشد که نهاد تأیید صلاحیت حلال براساس الزامات راهنمای OIC/SMIIC عمل کرده است.

۷-۹-۵ نهاد تأیید صلاحیت حلال باید گواهینامه تأیید صلاحیت را به نهاد صدور گواهی حلال تأیید صلاحیت شده اعطا نماید. این گواهینامه تأیید صلاحیت باید موارد زیر را (بر روی صفحه اول، در صورت امکان) مشخص کند.

الف- هویت و نشان/علامت نهاد تأیید صلاحیت حلال تأیید شده توسط OIC/SMIIC؛

1- Granting
2- Reducing
3- Extending

- ب- هویت منحصر به فرد نهاد گواهی کننده حلال تائید صلاحیت شده؛
- پ- کلیه مکان‌های کاری که یک یا تعداد بیشتری از فعالیت‌های کلیدی که تحت پوشش دامنه شمول تائید صلاحیت هستند، انجام می‌شود؛
- ت- شماره منحصر بفرد گواهی تائید صلاحیت نهاد گواهی کننده حلال تائید صلاحیت شده صادر شده توسط نهاد تائید صلاحیت حلال؛
- ث- تاریخ اجراء در مورد اعطاء تائید صلاحیت در صورت موضوعیت داشتن، تاریخ انقضا؛
- ج- شرح مختصری در مورد دامنه شمول تائید صلاحیت یا ارجاع به آن؛
- چ- بیانیه انطباق و ارجاع به استانداردها و راهنماهای OIC/SMIIC یا سایر مدارک حاوی الزامات شامل زمان صدور یا تجدیدنظر آنها که در ارزیابی نهاد گواهی کننده حلال مورد استفاده قرار گرفته است؛
- ح- استانداردها یا مدارک الزامات یا الزامات مربوط به مقررات قانونی یا انواعی از آنها که براساس آنها محصولات، اشخاص، خدمات یا سیستم مدیریت حسب مورد، گواهی می‌شود؛
- خ- بخش‌های صنعتی، در صورت ارتباط؛
- د- طبقه‌هایی از محصول، در صورت ارتباط.

۱۰-۷ درخواست رسیدگی مجدد

۱-۱۰-۷ نهاد تائید صلاحیت حلال باید روش‌های اجرایی را به منظور لحاظ نمودن درخواست‌های رسیدگی مجدد توسط نهادهای گواهی کننده حلال ایجاد نماید.

۲-۱۰-۷ نهاد تائید صلاحیت حلال باید:

- الف- باید به منظور بررسی در مورد درخواست رسیدگی مجدد، یک شخص یا گروهی از اشخاص را منصوب کند که آنها در مورد موضوع درخواست رسیدگی مجدد شایسته و مستقل باشند، اگر نهاد تائید صلاحیت حلال گروهی را برای بررسی و نهائی کردن درخواست رسیدگی مجدد منصوب کند، تمامی تصمیمات باید با اجماع نه با اکثریت آراء اتخاذ گردد،
- ب- باید در مورد معتبر بودن درخواست رسیدگی مجدد تصمیم‌گیری نماید،
- پ- باید تصمیم (تصمیمات) نهایی نهاد تائید صلاحیت حلال را به نهاد گواهی کننده حلال ابلاغ نماید،
- ت- باید در صورت لزوم اقدام پیگیری را انجام دهد،
- ث- باید سوابق کلیه درخواست‌های رسیدگی مجدد تصمیمات نهایی و اقدامات پیگیرانه انجام گرفته را نگهداری نماید.

۱۱-۷ ارزیابی مجدد^۱ و مراقبتی^۲

۱-۱۱-۷ ارزیابی مجدد مشابه ارزیابی اولیه است که در بندهای ۷-۵ تا ۷-۹ توصیف شده است. به جز اینکه تجربه بدست آمده در حین ارزیابی‌های قبلی نیز باید مدنظر گرفته شود. ارزیابی‌های مراقبتی در محل نسبت به ارزیابی‌های مجدد جامعیت کمتری دارند.

1- Reassessment
2- Surveillance

۷-۱۱-۲ نهاد تأیید صلاحیت حلال باید روش‌های اجرایی و طرح‌هایی را برای انجام ارزیابی‌های مراقبتی در محل، سایر فعالیت‌های مراقبتی و ارزیابی‌های مجدد در فواصل زمانی به حدکافی نزدیک به منظور پایش تداوم برآورده شدن الزامات تأیید صلاحیت توسط نهاد گواهی کننده حلال تأیید شده ایجاد کند.

۷-۱۱-۳ نهاد تأیید صلاحیت حلال باید طرح خود برای ارزیابی مجدد و مراقبتی هر یک از نهاد گواهی کننده حلال تأیید صلاحیت شده را طراحی کند به طوری که نمونه‌های معرفی از دامنه شمول تأیید صلاحیت به‌طور منظمی ارزیابی شوند. فاصله زمانی مابین ارزیابی‌های در محل، اعم از ارزیابی مجدد یا مراقبتی به میزان پایداری تأیید شده‌ای که خدمات نهاد گواهی کننده حلال به آن سطح رسیده است، بستگی دارد.

۷-۱۱-۴ نهاد تأیید صلاحیت حلال باید یا از طریق ارزیابی مجدد به تنهایی یا تلفیقی از ارزیابی مجدد و مراقبتی به شرح زیر متکی باشد:

الف- هرگاه مبنا فقط ارزیابی مجدد به تنهایی باشد، در این حالت ارزیابی مجدد باید در فواصل زمانی صورت بگیرد که از دو سال تجاوز نکند؛

ب- هرگاه اتکاء به تلفیقی از ارزیابی مجدد و مراقبتی باشد، در این حالت نهاد تأیید صلاحیت حلال باید ارزیابی مجدد را حداقل هر ۵ سال یکبار انجام دهد. به هر حال توصیه می‌شود فاصله زمانی مابین ارزیابی‌های مراقبتی در محل از ۲ سال تجاوز نکند. با این حال اولین ارزیابی مراقبتی اولیه در محل دیرتر از ۱۲ ماه بعد از تاریخ تأیید صلاحیت اولیه صورت گیرد.

۷-۱۱-۵ ارزیابی مراقبتی در محل باید با در نظر گرفتن سایر فعالیت‌های مراقبتی دیگر برنامه‌ریزی شود.

۷-۱۱-۶ هرگاه در حین ارزیابی مجدد یا مراقبتی، عدم انطباق‌هایی مشخص شود، نهاد تأیید صلاحیت حلال باید حدود زمانی قطعی برای اقدامات اصلاحی که بایستی انجام شود را تعیین نماید، که از سه ماه طولانی‌تر نباشد.

۷-۱۱-۷ نهاد تأیید صلاحیت حلال باید براساس نتایج ارزیابی مجدد و مراقبتی تشریح شده در بالا، تداوم تأیید صلاحیت را تأیید نماید یا در مورد تجدید تأیید صلاحیت تصمیم‌گیری کند.

۷-۱۱-۸ نهاد تأیید صلاحیت حلال می‌تواند در نتیجه شکایات یا تغییرات (به بند ۸-۱-۲ مراجعه شود) و سایر موارد، ارزیابی‌های فوق‌العاده‌ای انجام دهد. نهاد تأیید صلاحیت حلال باید این امکان را به اطلاع به نهاد گواهی کننده حلال برساند.

۷-۱۲ گسترش تأیید صلاحیت

تمامی الزامات ارائه شده در بند ۷-۱۲ استاندارد ISO/IEC 17011:2004 کاربرد دارند.

۷-۱۳ تعلیق، ابطال یا محدود ساختن دامنه شمول تأیید صلاحیت

۷-۱۳-۱ نهاد تأیید صلاحیت حلال باید روش‌های اجرایی به منظور تعلیق، ابطال یا محدود ساختن دامنه شمول تأیید صلاحیت ایجاد کند. مدت تعلیق نباید از شش ۶ ماه طولانی‌تر باشد.

۷-۱۳-۲ هرگاه نهاد تأیید صلاحیت شده گواهی کننده حلال به صورت مستمر نتواند الزامات تأیید صلاحیت را برآورده سازد و/یا قوانین تأیید صلاحیت OIC/SMIIC را رعایت نماید، نهاد تأیید صلاحیت حلال باید تصمیماتی را در مورد تعلیق و/یا ابطال تأیید صلاحیت اتخاذ کند.

۷-۱۳-۳ نهاد تأیید صلاحیت حلال باید در مورد محدود ساختن دامنه شمول تأیید صلاحیت نهاد گواهی کننده حلال تصمیم بگیرد تا بخش‌هایی را که نهاد گواهی کننده حلال به صورت مداوم توانایی برآورده کردن الزامات تأیید صلاحیت از جمله عدم دستیابی به صلاحیت لازم را ندارد از دامنه شمول آن حذف نماید.

۷-۱۳-۴ نهاد گواهی کننده حلال می‌تواند برای محدود ساختن دامنه شمول تأیید صلاحیت خود درخواست نماید.

۷-۱۳-۵ نهاد گواهی کننده حلال می‌تواند برای تعلیق یا ابطال یا لغو تأیید صلاحیت خود درخواست نماید.

۷-۱۴ سوابق نهادهای گواهی کننده حلال

۷-۱۴-۱ نهاد تأیید صلاحیت حلال باید سوابقی را در مورد نهادهای گواهی کننده حلال نگهداری کند تا اثبات کند که الزامات تأیید صلاحیت از جمله صلاحیت به‌طور اثربخشی برآورده شده‌اند. این سوابق باید به روز باشد.

۷-۱۴-۲ نهاد تأیید صلاحیت حلال باید سوابق نهادهای گواهی کننده حلال را بصورت امن به منظور حصول اطمینان از حفظ محرمانگی نگهداری نماید. سوابق در مورد نهادهای گواهی کننده حلال باید به نحوی مقتضی که در بند ۴-۵ توصیف شده است به‌طور مناسب مدیریت شود.

۷-۱۴-۳ سوابق نهادهای گواهی کننده حلال باید شامل موارد زیر باشد:

الف- مکاتبات مرتبط

ب- سوابق درخواست (فرم‌های درخواست و غیره)،

پ- سوابق و گزارش‌های ارزیابی،

ت- شواهد عینی مربوط به انطباق یا عدم انطباق، در صورت وجود،

ث- اصلاحات، اقدامات اصلاحی و/یا اقدامات پیشگیرانه مرتبط با سوابق یا شواهد،

ج- سوابق مذاکرات کمیته، در صورت موضوعیت داشتن و تصمیمات مربوط به تأیید صلاحیت،

چ- نسخه کپی از گواهی‌نامه‌های تأیید صلاحیت، در صورت وجود،

۸ مسئولیت‌های نهاد تأیید صلاحیت حلال و نهاد گواهی کننده حلال

۱-۸ تعهدات نهادهای گواهی کننده حلال

۱-۱-۸ نهاد تأیید صلاحیت حلال باید از نهاد گواهی کننده حلال را به منظور انطباق با موارد زیر ملزم نمایند:

الف- نهاد گواهی کننده حلال باید به برآورده کردن مداوم الزامات تأیید صلاحیت تعیین شده توسط نهاد تأیید صلاحیت حلال برای زمینه‌های واگذار شده تأیید صلاحیت به صورت مندرج در بند ۸-۲-۳ تعهد بدهد.
ب- در صورت درخواست، نهاد گواهی کننده حلال باید چنین تطبیق و همکاری لازم را انجام دهد و به نهاد تأیید صلاحیت حلال امکان دهد تا برآورده کردن الزامات را برای نهاد گواهی کننده حلال تصدیق کند و در صورت لزوم دسترسی به اطلاعات، مدارک و سوابق را فراهم کند. این امر برای تمامی مکان‌های کاری که خدمات ارزیابی انطباق انجام می‌گردد، اعمال می‌شود.

پ- نهاد گواهی کننده حلال باید دسترسی به آن دسته از مدارکی را که میزان استقلال و بی‌طرفی نهاد گواهی کننده حلال را نسبت به نهادهای مرتبط، در صورت موضوعیت داشتن نشان می‌دهد، فراهم نماید.

ت- نهاد گواهی کننده حلال باید تنها در خصوص دامنه شمولی که به آن اعطا شده است ادعای تأیید صلاحیت نماید و نباید در خصوص تأیید صلاحیت بیانیه‌ای همراه کننده یا غیرمجاز ارائه دهد و بیانیه او در خصوص تأیید صلاحیت‌اش نباید به شیوه‌ای باشد که به وجهه نهاد تأیید صلاحیت حلال لطمه وارد شود.

ث- نهاد گواهی کننده حلال در صورت تعلیق یا ابطال تأیید صلاحیت خود باید به استفاده از تمامی موارد تبلیغاتی که اشاره‌ای به وضعیت تأیید صلاحیت شده آن دارد را خاتمه دهد.

ج- قرارداد امضاء شده بین نهاد تأیید صلاحیت حلال و نهاد تأیید صلاحیت شده گواهی کننده حلال موجب معاف شدن نهاد گواهی کننده حلال از مسئولیت‌ها و تعهدات قانونی خود به طرف ثالث نمی‌شود.

چ- نهاد گواهی کننده حلال باید ممیزی‌های مشاهده‌ای برای ارزیابی عملکرد تیم ممیزی خود را در صورت درخواست نهاد تأیید صلاحیت حلال برنامه‌ریزی کند.

ح- نهاد گواهی کننده حلال باید تمامی مسئولیت‌های قانونی، مالی و فنی خود نسبت به طرف‌های ثالث را در رابطه با استفاده از گواهی حلال تحت پوشش تأیید صلاحیت حفظ کند.

خ- نهاد گواهی کننده حلال باید حق‌الزحمه‌های تعیین شده توسط نهاد تأیید صلاحیت حلال را بپردازد.

۲-۱-۸ نهاد تأیید صلاحیت باید نهاد گواهی کننده حلال تأیید صلاحیت شده را ملزم نماید، تا تغییرات مهم مرتبط با تأیید صلاحیت خود را هر چند از وضعیت یا فعالیت خود که مرتبط با موارد زیر می‌باشد، بدون تأخیر به نهاد تأیید صلاحیت اطلاع دهد.

الف- وضعیت حقوقی، تجاری، مالکیت یا سازماندهی خود،

ب- مالکان/ذینفعان، مدیریت رده بالا و کارکنان کلیدی،

پ- خط مشی‌های اصلی،

ت- منابع و مکان‌های کاری،

ث- دامنه شمول تأیید صلاحیت،

ج- موضوعات دیگری که ممکن است بر توانایی نهاد گواهی کننده حلال برای برآورده کردن الزامات تأیید صلاحیت تأثیر بگذارد.

۲-۸ تعهدات نهاد تأیید صلاحیت حلال

۱-۲-۸ نهاد تأیید صلاحیت حلال باید به طرفین ذینفع امکان دهد تا به اطلاعات زیر در خصوص نهادهای گواهی حلال دسترسی داشته باشند و به صورت منظم این اطلاعات را روزآمد کند.

الف- نام و نشانی هر یک از نهادهای گواهی حلال،

ب- تاریخ اعطای تأیید صلاحیت و تاریخ‌های انقضای آن‌ها،

پ- دامنه تأیید صلاحیت.

۲-۲-۸ نهاد تأیید صلاحیت حلال باید در صورت کاربرد اطلاعاتی را در مورد ترتیبات بین‌المللی که در آن دخیل است (مثلاً از OIC/SMIIC) ارائه دهد.

۳-۲-۸ نهاد تأیید صلاحیت حلال باید هرگونه تغییرات در مورد الزامات خود یا الزامات تأیید صلاحیت OIC/SMIIC را به نهادهای گواهی حلال به موقع اطلاع دهد. پیش از تصمیم‌گیری در مورد شکل دقیق و تاریخ اجرایی تغییرات باید دیدگاه‌های بیان شده توسط طرفین ذینفع را در نظر بگیرد. بعد از تصمیم‌گیری و انتشار الزامات تغییر یافته باید تصدیق کند که هر نهاد تأیید صلاحیت شده هرگونه اصلاحات مورد نیاز را در دوره مقرر انجام خواهد داد.

۳-۸ ارجاع به تأیید صلاحیت و استفاده از نمادها

۱-۳-۸ نهاد تأیید صلاحیت حلال باید خط مشی حاکم بر محافظت و استفاده از علامت تأیید صلاحیت حلال که توسط نهادهای تأیید صلاحیت شده گواهی حلال استفاده می‌شوند را داشته باشد. نهاد گواهی کننده حلال تأیید صلاحیت شده مجاز به استفاده از این علامت بر روی گزارش‌ها یا گواهینامه‌های صادر شده در دامنه شمول تأیید صلاحیت خود است. علامت تأیید صلاحیت حلال باید برای مکان‌های کاری نهاد گواهی کننده حلال که در تأیید صلاحیت گنجانده شده‌اند، استفاده شود.

۲-۳-۸ نهاد تأیید صلاحیت حلال باید تدابیر اثربخشی در مورد حصول اطمینان از اینکه نهاد تأیید صلاحیت شده گواهی حلال را انجام می‌دهد، ایجاد نماید.

الف- برای ادعای وضعیت تأیید صلاحیت در اشاره به تأیید صلاحیت خود در رسانه‌های عمومی مانند اینترنت، مدارک، بروشورها، یا تبلیغات به طور کامل با الزامات نهاد تأیید صلاحیت حلال تطبیق دارد،

ب- فقط نمادهای تأیید صلاحیت را برای مکان‌های نهاد گواهی کننده حلال به کار برد که به‌طور خاص شامل تأیید صلاحیت می‌باشد،

پ- هیچ‌گونه اظهاری در مورد تأیید صلاحیت خود که نهاد تأیید صلاحیت حلال می‌تواند آن را گمراه کننده یا غیرمجاز تلقی کند،

ت- مراقبت لازم از اینکه هیچ گزارش یا گواهینامه و هیچ بخشی از آن به نحوه گمراه کننده‌ای مورد استفاده قرار نگیرد،

ث- به محض تعلیق یا ابطال تائید صلاحیت خود (هرگونه که تعیین شده باشد)، به استفاده از مطالب تبلیغاتی خود که دربردارنده ارجاعات وضعیت تائید صلاحیت شده است، تداوم ندهد،
ج- اجازه ندهد که واقعیت مربوط به تائید صلاحیت خود به صورت تلویحی برای بیان اینکه محصول، فرآیند، سیستم یا شخص مورد تائید نهاد صلاحیت حلال است، استفاده شود.

۸-۳-۳ نهاد تائید صلاحیت حلال باید اقدام مناسب به منظور رسیدگی به ارجاعات غیرصحیح به وضعیت تائید صلاحیت یا استفاده گمراه‌کننده از نمادهای تائید صلاحیت حلال ارائه شده در تبلیغات، کاتالوگ‌ها و غیره انجام دهد.

۸-۳-۴ اقدامات مناسب شامل درخواست اقدام اصلاحی، ابطال تائید صلاحیت، اعلان تخلف^۱ و در صورت لزوم، سایر اقدامات قانونی است.

پیوست الف

(الزامی)

شرایط احراز و شایستگی ارزیاب‌ها و کارشناسان فنی

الف-۱ حوزه‌های کاری اشخاص دخیل در ارزیابی

تیم ارزیابی باید از اشخاصی تشکیل شود که دانش فنی لازم برای پوشش دامنه شمول تأیید صلاحیت موردنظر، دانش استفاده از استاندارد تأیید صلاحیت و مهارت‌های ارتباطی و مردمی خوبی را برای اجرای توانمند ارزیابی داشته باشند.

جدول الف-۱- برخی وظایف اشخاص دخیل در ارزیابی‌ها

وظیفه	سر ارزیاب	ارزیاب	ارزیاب فنی	کارشناس امور اسلامی	مامور پرونده	کارشناس فنی
(معمولاً استفاده نمی‌شود)						
انجام ارزیابی شایستگی کاری یا فنی در زمینه‌های خاص گواهی محصول/خدمت حلال	OF	NA	F1	NA	NA	NA
انجام ارزیابی سیستم مدیریت نهاد گواهی کننده حلال	F1	F1	F1	NA	NA	NA
هدایت و هماهنگی فعالیت‌ها میان اعضای تیم	F1	NA	NA	NA	NA	NA
مشاوره در زمینه خط مشی‌ها، الزامات و مقررات نهاد تأیید صلاحیت حلال	F1	OF	OF	NA	F1	NA
اظهارنظر تخصصی اسلامی یعنی قوانین اسلامی مرتبط با محصول/خدمت حلال	NA	NA	NA	F1	NA	NA
ارائه تخصص فنی	OF	OF	OF	NA	OF	F1

F1- حوزه کاری اولیه

OF- حوزه کاری احتمالی دیگر

NA- غیرقابل کاربرد

الف-۲ معیارهایی برای ارزیاب‌ها/سر ارزیاب/ارزیاب‌ها فنی

الف-۲-۱ صفات ارزیاب (بر مبنای ISO 19011)

الف-۲-۱-۱ توصیه می‌شود ارزیاب‌ها قادر به اجرای صفات ذکر شده در بند ۶-۲-۱ باشد تا:

الف- شواهد عینی را به صورت منصفانه‌ای به دست آورند و ارزیابی کنند؛

ب- بدون ترس یا جانبداری در قبال هدف ارزیابی صادق باشند؛

- پ- همیشه تأثیر مشاهدات ارزیابی و تعاملات شخصی هنگام ارزیابی را بسنجند؛
- ت- با افراد ذینفع به گونه‌ای رفتار کنند که به بهترین نحو اهداف ارزیابی را تحقق بخشند؛
- ث- با حساسیت نسبت به معاهدات ملی کشوری که ارزیابی در آن انجام می‌شود تعامل کنند؛
- ج- فرآیند ارزیابی را بدون انحراف ناشی از حواس‌پرتی اجرا کنند؛
- چ- به فرآیند ارزیابی کاملاً توجه کنند و پشتیبانی کامل را از آن به عمل آورند؛
- ح- در شرایط تنش‌زا به صورت مؤثری واکنش نشان دهند؛
- خ- برمبنای شواهد عینی جمع‌آوری شده هنگام ارزیابی‌ها به جمع‌بندی‌های قابل قبولی برسند؛
- د- علیرغم فشارهایی برای تغییر که مبتنی بر شواهد عینی نمی‌باشد به جمع‌بندی وفادار باقی بمانند.

الف-۲-۲ دانش و مهارت‌ها

الف-۲-۲-۱ دانش و مهارت‌های لازم در به کارگیری معیارهای تأیید صلاحیت

- الف- توصیه می‌شود ارزیاب‌ها و ارزیاب‌های فنی معیارهای موجود در استاندارد استفاده شده در تأیید صلاحیت (یعنی راهنمای OIC/SMIIC برای نهادهای گواهی کننده حلال، ISO/IEC 17021 و/یا ISO/TS 22003 و/یا راهنمای ISO/IEC 65) و خط‌مشی‌های به کار رفته نهاد تأیید صلاحیت حلال را برای دامنه شمول مورد نظر تأیید صلاحیت درک کنند؛
- ب- توصیه می‌شود کارشناسان فنی اصول پایه الزامات استاندارد استفاده شده در تأیید صلاحیت یعنی (راهنماهای OIC/SMIIC برای نهادهای گواهی کننده حلال، ISO/IEC 17021 و/یا ISO/TS 22003 و/یا راهنمای ISO/IEC 65) و خط‌مشی‌های نهاد تأیید صلاحیت حلال را درک کنند؛
- پ- همچنین توصیه می‌شود ارزیاب‌ها به‌طور مناسب معیارهای شرایط ارزیابی واقعی را تفسیر و اعمال نمایند؛

الف-۲-۲-۲ دانش و مهارت‌های لازم در به کارگیری اصول، روش‌ها و فنون ارزیابی و کیفیت

- الف- توصیه می‌شود ارزیاب‌ها دارای دانش و مهارت‌های به‌کارگیری اصول، روش‌ها و تکنیک‌های ارزیابی برای شرایط واقعی ارزیابی و به کار بستن آن‌ها برای ارزیابی‌های مختلف باشند و همچنین اطمینان یابند که ارزیابی‌ها به شیوه‌ای منسجم و سیستماتیک اجرا می‌شوند. این دانش و مهارت‌ها شامل تمامی مراحل در فرآیند ارزیابی شامل طرح‌ریزی، آماده‌سازی، اجرا، گزارش‌دهی، پیگیری موضوعات، تصدیق خاتمه عدم انطباق‌ها از ارزیابی‌های قبلی، و خاتمه ارزیابی می‌باشد؛
- ب- توصیه می‌شود ارزیاب‌ها در تکنیک‌های اجرای ارزیابی شامل مصاحبه، ردیابی یا تعقیب ممیزی، مدیریت زمان، گوش دادن، نمونه‌برداری ممیزی، ارتباطات شفاهی و کتبی، جمع‌آوری شواهد ارزیابی، و تحلیل مشاهدات ارزیابی و استنباط نتایج مناسب و در عین حال حفظ محرمانگی و امنیت اطلاعات ارزیابی مهارت داشته باشند؛
- پ- توصیه می‌شود ارزیاب‌ها دانش کلی از سیستم‌ها و فرآیندهای کیفیت در نهاد گواهی کننده حلال مورد ارزیابی داشته باشند. این امر شامل موارد زیر است اما به آن‌ها محدود نمی‌شود: داده‌های قدیمی، اهداف و

خط مشی کیفیت، طرح‌ریزی کیفیت، کنترل کیفیت، تضمین کیفیت، اقدامات اصلاحی و پیشگیرانه، و اجرای بهبود مستمر؛

ت- توصیه می‌شود ارزیاب‌ها قادر به درک اندازه، ساختار، کارها و روابط سازمانی نهاد مورد ارزیابی، فرآیند عمومی کسب و کار و واژه‌شناسی مرتبط، و آداب فرهنگی و اجتماعی کارکنان آن باشند؛

ث- توصیه می‌شود ارزیاب‌ها و کارشناسان فنی مهارت و توانایی فنی لازم را داشته باشند تا تعیین کنند که ابزارها و فرآیندهای کیفیت مورد استفاده توسط نهاد مورد ارزیابی به صورت اثربخش اجرا و استفاده می‌شوند؛

ج- توصیه می‌شود سر ارزیاب‌ها دانش و مهارت‌های تکمیلی شامل موارد زیر را داشته باشند:

۱- کمک به انتخاب اعضای تیم، در صورت ارتباط و کاربردی بودن؛

۲- آماده‌سازی طرح ارزیابی و استفاده موثر از منابع در حین ارزیابی؛

۳- هدایت تیم ارزیابی؛

۴- ارائه راهنمایی و جهت‌گیری برای ارزیاب‌های تحت آموزش و کارشناسان فنی؛

۵- پیشگیری و رفع تعارضات؛

۶- اتخاذ تصمیماتی در ارتباط با ارزیابی؛

۷- هدایت تیم ارزیابی برای رسیدن به نتیجه‌گیری؛

۸- نمایندگی تیم ارزیابی در برابر مدیریت آزمایشگاه یا نهاد بازرسی؛

۹- تهیه پیش‌نویس، هماهنگی و ارسال گزارش ارزیابی به شیوه‌ای که به نهاد تائید صلاحیت حلال و سازمان ارزیابی شده امکان اتخاذ تصمیمات و اقدامات را بدهد.

الف-۲-۲-۳ دانش فنی روش‌های خاص نهاد گواهی کننده

الف- دانش استاندارد سیستم مدیریت خاص و سایر مدارک الزامی

ب- دانش فرآیندهای نهاد گواهی کننده

پ- دانش محصولات و فرآیندهای خاص و ساختار سازمانی کارفرما

ت- دانش هنجارهای فرهنگی برای موقعیت جغرافیایی کارفرما

ث- علاوه بر الزامات شایستگی ممیزان و رهبر تیم ممیزی، حداقل یکی از اعضای تیم ممیزی (که ممکن است شامل کارشناس فنی باشد) باید به میزان جامعی از دانش محصولات و فرآیندهای خاص و ساختار سازمانی کارفرما برخوردار باشد تا بتواند در مورد اثربخشی سیستم مدیریت قضاوت کند.

الف-۳ اثبات توانایی شایستگی ارزیاب‌های فنی/سر ارزیاب‌ها/ارزیاب‌ها

الف-۳-۱ کلیات

ارزیاب‌ها باید دارای شایستگی باشند تا بتوانند به صورت اثربخش به طرح‌ریزی و انجام ارزیابی‌ها و گزارش نتایج ارزیابی بپردازند. شایستگی ارزیاب به آموزش، تحصیلات و تجربه متکی است و با اثبات کاربرد دانش خاص، مهارت‌ها و صفات شخصی توصیف شده در بند الف-۲-۲ سنجیده می‌شود.

الف-۳-۲ روش‌های اثبات و سنجش شایستگی ارزیاب

نهادهای تأیید صلاحیت حلال برای سنجش شایستگی ارزیاب‌ها می‌توانند از روش‌های مختلفی استفاده کنند. توصیه می‌شود این روش‌ها در ترکیب مناسبی استفاده شوند تا سطح اطمینان لازم در شایستگی ارزیاب را فراهم کنند. اثبات و سنجش شایستگی ارزیاب با روش‌های زیر انجام می‌شود ولی به آن‌ها محدود نیست:

الف-۳-۲-۱ امتحان/آزمون/سنجش آموزشی: برای تعیین دانش و مهارت‌های ارزیاب (بند الف-۲-۲) به صورت متناسب با نیازهای نهاد تأیید صلاحیت حلال می‌توان از امتحان کتبی یا شفاهی استفاده کرد.

الف-۳-۲-۲ اثبات: مشاهده رسمی و طرح‌ریزی شده عملکرد مهارت ویژه ارزیاب، مثلاً در موقعیت‌های ایفای نقش.

الف-۳-۲-۳ سنجش رسمی: مشاهده و سنجش ساختار یافته، برنامه‌ریزی شده و رسمی عملکرد ارزیاب طی ارزیابی واقعی.

الف-۳-۲-۴ مشاهده اتفاقی

مشاهده غیررسمی یا طرح‌ریزی نشده عملکرد محدود ارزیاب. این مشاهده ممکن است در ارزیابی واقعی یا در موقعیت‌های دیگری رخ دهد که در آن می‌توان صفات شخصی یا مهارت‌های ارزیابی را مشاهده کرد.

الف-۳-۲-۵ مستندات^۱: اطلاعات ثبت شده مانند رزومه‌ها، گزارش‌های ارزیابی، گواهینامه‌های آموزشی، دست‌نوشته‌ها، گواهی‌ها، و مجوزهای حرفه‌ای

الف-۳-۲-۶ تأیید انطباق^۲: بیانیه شفاهی یا کتبی؛ گواهی نامه. تأیید انطباق بسته به اعتبار و استقلال ارائه‌دهنده ممکن است سطوح متفاوتی از اطمینان را حاصل نماید.

الف-۳-۲-۷ تصدیق^۳: بررسی مستقل یا ارائه شواهد عینی تکمیلی به دست آمده برای پشتیبانی روش‌های دیگر ارزیابی شایستگی مانند تأیید انطباق و مستندات.

الف-۳-۲-۸ بازنگری کارهای قبلی: بازنگری گزارش‌های ارزیاب، چک لیست‌های کامل شده، طرح‌های ارزیابی یا دیگر نمونه‌های مکتوب.

الف-۳-۲-۹ مصاحبه: مصاحبه‌ها ممکن است شامل یک یا چند مصاحبه‌کننده و استفاده از هیئت‌های انتخاب یا هیئت‌های ارزیابی باشد. همچنین می‌توان در مصاحبه‌ها برای تصدیق شواهد از منابع دیگر استفاده نمود.

الف-۳-۳ شایستگی در زمینه معیارهای تأیید صلاحیت و مدارک مرجع

توصیه می‌شود ارزیاب‌ها و کارشناسان فنی آگاهی و درک خود را از معیارهای تأیید صلاحیت و مدارک مرجع مرتبط، و کاربرد این الزامات برای موقعیت‌های ارزیابی مرتبط با کارهای تخصیص داده شده ارزیابی، اثبات کنند. همچنین توصیه می‌شود ارزیاب‌ها و کارشناسان فنی در خصوص موارد زیر توانا باشند:

1- Documentation
2- Attestation
3- Verification

الف- مطابقت با الزامات را مشخص کنند؛

ب- کفایت و اثربخشی برآورده کردن این الزامات را حسب مورد ارزیابی کنند؛

پ- هر گونه عدم انطباق به دست آمده را به الزامات مربوط به تأیید صلاحیت ارتباط دهند.

یادآوری- امتحان، مشاهده رسمی و اثبات برای تعیین شایستگی در این زمینه مفید هستند.

الف-۳-۴ شایستگی در زمینه اصول، روش‌ها و تکنیک‌های ارزیابی

توصیه می‌شود ارزیاب‌ها دانش و مهارت‌های خود را در استفاده از اصول، روش‌ها و تکنیک‌های ارزیابی اثبات کنند.

یادآوری- امتحان، مشاهده رسمی و اثبات برای تعیین شایستگی در این زمینه مفید هستند.

الف-۴ انتخاب و شرایط احراز اولیه

الف-۴-۱ کلیات

برای همه افرادی که در ارزیابی دخیل هستند توصیه می‌شود نهادهای تأیید صلاحیت حلال دارای روش‌های اجرایی و معیارهای مدون برای انتخاب و استفاده از افرادی دارای مهارت، دانش و تجربه مناسب یا کافی برای کار(های) تخصیص یافته ارزیابی آن‌ها باشند.

الف-۴-۲ معیارهای انتخاب

توصیه می‌شود معیارهای مورد استفاده نهادهای تأیید صلاحیت حلال برای انتخاب نامزدهای ارزیاب، عملکرد محور و به اندازه کافی منعطف باشد تا مناسب بودن ارزیاب بر مبنای موردی و با در نظر گرفتن عواملی از قبیل تحصیلات و دانش کاری اثبات شده، تجربه کاری، آموزش و تجربه ارزیابی، مهارت‌های ارتباطی/مردمی و مهارت‌های ممیزی مورد قضاوت قرار گیرد توصیه می‌شود نهادهای تأیید صلاحیت حلال در رتبه‌بندی و/یا تعیین حداقل الزامات شرایط احراز برای نامزدهای ارزیاب بالقوه از ترکیبی از این عوامل استفاده کنند. در بخش‌های زیر توصیه‌هایی برای حداقل معیارها، ارائه شده است.

الف-۴-۲-۱ تحصیلات: توصیه می‌شود نهادهای تأیید صلاحیت حلال ملزم به داشتن مقررات شرایط احراز حداقل مدرک دانشگاهی در رشته تحصیلی در همان زمینه حرفه‌ای در خصوص فعالیت مورد مشاهده باشند. در برخی موارد، تجربه زیاد در زمینه‌های مرتبط تخصصی می‌تواند جایگزین شرایط احراز رسمی شود. توصیه می‌شود درجه دانش فنی و تخصص کارشناسی گواهی کردن تعیین شود، در صورت امکان، از طریق امتحان عملی، اثبات و/یا مدون گردد (به بند الف-۳-۲ مراجعه کنید). اگر چنین چیزی امکان نداشته باشد، توصیه می‌شود تأیید انطباق هم‌ترازان^۱ فنی برای تأیید ارتباط اعتبارنامه‌های تحصیلی و «دانش» اخذ شود.

الف-۴-۲-۲ تجربه کاری: برای سر ارزیاب‌ها توصیه می‌شود نهادهای تأیید صلاحیت حداقل چهار سال تجربه در زمینه فنی را الزام کنند که دو سال آن در مدیریت کیفیت، تضمین کیفیت یا ممیزی سیستم کیفیت مرتبط با فعالیتهای گواهی کردن باشد. برای ارزیاب‌های فنی و کارشناس فنی برای ارزیابی

1- Peers

گواهی کردن، توصیه می‌شود نهادهای تائید صلاحیت حلال دو سال تجربه کاری در زمینه ارزیابی تعیین شده را الزام کنند. بسته به پیچیدگی و دشواری زمینه کاری ممکن است نیاز باشد حداقل سال‌های تجربه کاری افزایش یابد.

الف-۴-۲-۳ آموزش: برای سر ارزیاب‌های گواهی کردن حلال، توصیه می‌شود نهادهای تائید صلاحیت حلال اتمام موفقیت‌آمیز دوره آموزشی یا ترکیبی از دوره‌های آموزشی را الزام کنند که موضوعات را به صورت مشخص شده در راهنماها مرتبط OIC/SMIIC پوشش می‌دهد.

برای ارزیاب‌های فنی، توصیه می‌شود نهادهای تائید صلاحیت حلال اتمام موفقیت‌آمیز دوره آموزشی یا ترکیبی از دوره‌های آموزشی را الزام کنند که موضوعات را به صورت مشخص شده در راهنمای مرتبط OIC/SMIIC پوشش می‌دهد.

الف-۴-۲-۴ تجربه ارزیابی^۱: برای سر ارزیاب، توصیه می‌شود نهادهای تائید صلاحیت حلال تجربه ارزیابی کافی با استفاده از معیارهای تائید صلاحیت مانند راهنمای OIC/SMIIC برای نهادهای ارائه دهنده گواهی حلال، ISO/IEC 17021 و/یا ISO/TS 22003 یا راهنمای ISO/IEC 65 را در مورد توانمندی ارزیاب یا ۵ عضو جایگزین با استفاده از ISO/IEC 17021 و/یا ISO/TS 22003 یا راهنمای ISO/IEC 65 یا معیارهای معادل همراه را برای سر ارزیاب الزام کنند. برای ارزیاب‌های فنی، توصیه می‌شود نهادهای تائید صلاحیت حلال معادل حضور در یک یا چند ارزیابی به عنوان ارزیاب کارآموز را الزام نمایند.

الف-۴-۲-۵ تبحر زبانی^۲: توصیه می‌شود ارزیاب‌ها و کارشناسان فنی در زبان نوشتاری و مکالمه‌ای نهاد تائید صلاحیت حلال تبحر داشته باشند. اگر به‌طور اتفاقی قسمتی از ارزیابی یا تمام آن به زبانی غیر از زبان نوشتاری و مکالمه‌ای ارزیاب صورت گیرد، توصیه می‌شود از مترجم (که مستقل از نهاد مورد ارزیابی انتخاب می‌شود) استفاده گردد.

یادآوری - سیستم‌های نمره دهی^۳: نهادهای تائید صلاحیت حلال ممکن است استقرار سیستم‌های نمره‌دهی رسمی را برای خود مفید تشخیص دهند. این سیستم‌ها حداقل امتیاز فرد نامزد را به عنوان ارزیاب را به صورت ترکیبی از تحصیلات، تجربه و آموزش لازم بیان می‌کنند. بعد از کسب حداقل امتیازها^۴، نامزدها از نظر انجام ارزیابی‌ها با استفاده از معیارهای تکمیلی مبتنی بر شایستگی مورد سنجش قرار می‌گیرند.

1- Assessment experience
2- Language proficiency
3- Scoring systems
4- Credits

کتابنامه

- 1- Accreditation procedure for certification bodies operating HALAL Certification Program, Malaysia: 2008.
- 2- ISO 9001:2008, Quality management systems - Requirements¹
- 3- ISO 19011:2002, Guidelines for quality and/or environmental management systems auditing²
- 4- ISO/IEC 17020:1998, General criteria for the operation of various types of bodies performing inspection³
- 5- ISO/IEC 17021:2006, Conformity assessment - Requirements for bodies providing audit and certification of management systems⁴
- 6- ISO/IEC Guide 65:1996, General Requirements for Bodies Operating Product Certification Systems⁵.
- 7- ISO/TS 22003:2007, Food safety management systems - Requirements for bodies providing audit and certification of food safety management systems.

۱- استاندارد ایران - ایزو ۹۰۰۱:۱۳۸۸، بر مبنای استاندارد ISO 9001: 2008 تدوین شده است.

۲- استاندارد ایران - ایزو ۱۹۰۱۱:۱۳۸۶، بر مبنای استاندارد ISO 19011: 2011 در سال ۱۳۹۲ تجدیدنظر شده است.

۳- استاندارد ایران - ایزو - آی ای سی ۱۷۰۲۰: ۱۳۸۱ ابطال شده است و استاندارد ایران ایزو - آی ای سی ۱۷۰۲۰: سال ۱۳۹۲ جایگزین آن می‌باشد.

۴- استاندارد ایران - ایزو - آی ای سی ۱۷۰۲۱:۱۳۹۳، بر مبنای استاندارد ISO/IEC 17021: 2011 تدوین شده است.

۵- ISO/IEC Guide 65: 1996 توسط کمیته ارزیابی انطباق ISO/CASCO ابطال شده است و استاندارد بین المللی ISO/IEC 17065 جایگزین آن می‌باشد.